

Anwà'arè Məzi'irənè
Abòṅnə Menkwènə

STUDY GUIDE FOR
TEACHING
The NKWEN LANGUAGE

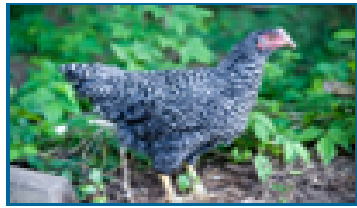
Ngə Binè zhi Abòṅnə Ala'a

Authors: Nkwen Language committee

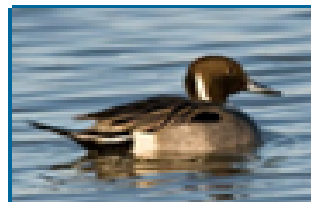
Məzi'irənə 8: Bəsəŋə

Lesson 8: birds

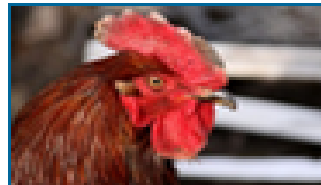
Lǐ bine bəsəŋə bìi? *Which birds are these?*

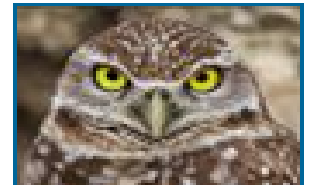
myâ-nǐgwû

bu'urə-məkû

n̄kə'ə

kwùŋə

Məlwenə mə bəsəŋə (Names of birds)

1	tso'o	13	āliliŋə – a bat
2	wàrə - a hawk	14	àŋəŋya – a crow
3	àfəfərə - weaver bird	15	wazə'əmoo
4	àyiye - palm bird	16	n̄gu'u - parrot
5	tsowə	17	fətòŋə - grass bird
6	bu'urə-məkû	18	tòŋə - grass bird
7	kwùŋə - an owl	19	kə'ətə ətyi – wood pecker
8	bəbərə	20	ko'òdziŋə - a nightingale
9	tsoko'o	21	kukuŋə-nkyi - a kingfisher
10	səŋə-n̄ko'òndzəmè - cattle egret	22	mənəŋə-bəliŋə a night bird
11	fènənə-grass bird	23	səŋə-lyebû- roadrunner
12	àntswiŋə - ostrich		

Mèndzàṅè mè àtsì (*Animal songs used when guarding a farm*)

1. La kè chwa bì wò afəfàrə

La kè chwa bì wwo afəfàrə.

La lí'í bì wwo afəfàrə.

La njya zii wwo afəfàrə.

ò tí'í nkware ngə kə afəfàrə afəfàrə afəfàrə afəfàrə
afəfàrə

2. Kàṅə bə bə nəwo lə

Kàṅə bə bə nəwo lə,

Tso'ò bə bə nəwo lə,

àyiye bə bə nəwo lə.

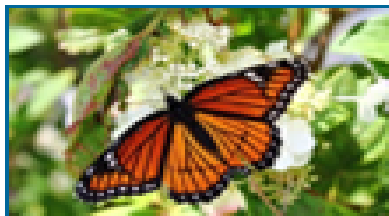
nə lyə tə kwurə mè ghə fə lə.

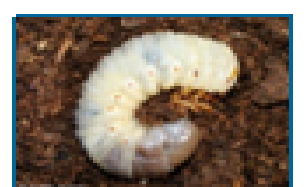
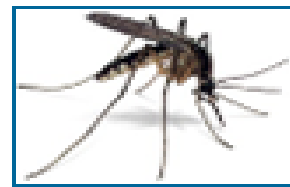
wa, wa oh wa. X2

Məzi'irənə 9: Bəsə'ə

Lesson 9: Insects

Linə nè ələ'ərə dzwi. La dzwi kə wə? La mbuyə kə bəsə'ə? (Look at the pictures. Which insects are they?)

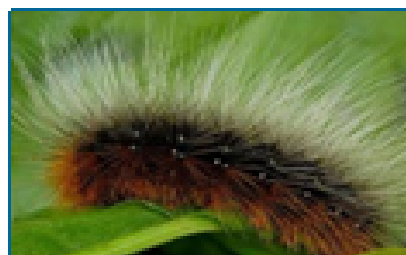
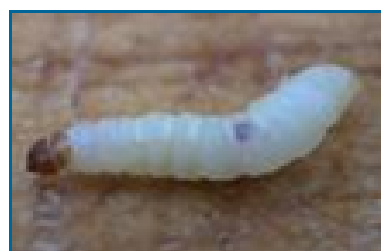

Məlwənə mə bəsəʔə (Names of insects)

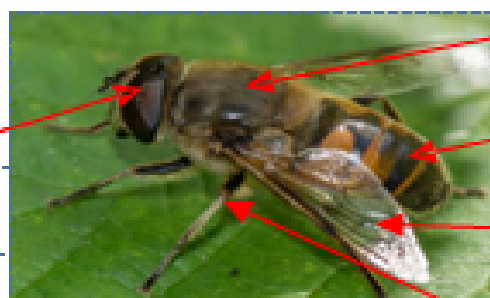
1	ànchinə- a cricket	14	njìtəkokõ-
2	nkāʔà- stick insect	15	fõnə-koʔò- dung beetle
3	ənyu- honeybee	16	koʔofii – wasp
4	kəfəmə- a carpenter bee	17	nḡwinqə - locust
5	àntsəḡə- brown grasshopper	18	təḡgəʔə-ḡḡəʔə nəsoḡə - dragon fly
6	njinjiʔi- a fly	19	fənõsə
7	ənsətə - a pupa	20	fyiʔi-fyiʔi myā-nḡəncḡə
8	fəḡḡəḡərə- an ant	21	fəncḡənkwi
9	àtsətsürə- caterpillar	22	fəndoḡə-ndoḡə
10	À fufuʔu- a cockroach	23	nḡwənə- grasshopper
11	nḡoḡə-kùʔu ndiḡə- mil-lipede	24	nəḡḡəḡə- praying mantis
12	ḡḡəḡənə- butterfly	25	bamə- a mosquito
13	nḡoʔorə - beetle larva	26	tərə- a spider

Əbən̄tə ətsətsürə (kinds of caterpillars)

1	àtsətsürə ngwàsan̄ə lujə	6	ntâfe
2	àtsətsürə tyə fənyə	7	ndimo-tsətsürə
3	m̄bàgherə	8	nkò'òrə
4	m̄angəkwənə	9	məndu-ndu
5	àtsətsürə moo	10	

ədi'i n̄nu sə'ə (parts of an insect)

ətyə- head

nəgwō- chest

nəbəmə- abdomen

məfrənə- wings

məkū- feet

Əbijsə (questions)

1. Sə'ə wi dzwi nkə'ə sə'ə? How many segments have this insect?
2. Sə'ə wi nə ndarə a nə adi'i kə zhi? With which part does this insect fly?
3. Əlwənə sə'ə wi bə kə? What is the name of this insect?